

Buse AKSARAY
İstanbul Aydın Üniversitesi
Medeni Hukuk Araştırma Görevlisi

**ROMA HUKUKUNDA
KADININ
HAK VE FİİL EHLİYETİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

TÜRK HUKUKUNDA HAK VE FİİL EHLİYETİ KAVRAMLARI

I. GENEL OLARAK	5
II. HAK VE KİŞİ KAVRAMLARI	6
A. Hak Kavramı	6
B. Kişi Kavramı.....	7
III. HAK EHLİYETİ KAVRAMI	8
A. Tanımı.....	8
B. Hak Ehliyeti Kavramına Hakim Olan İlkeler ve Hak Ehliyetinin Sınırlandırılması	8
1. Genel Olarak.....	8
2. Genellik İlkesi	9
3. Eşitlik İlkesi	9
4. Hak Ehliyetinin Sınırlandırılması	9
IV. FİİL EHLİYETİ KAVRAMI.....	10

A. Tanımı ve Kapsamı.....	10
B. Şartları	11
1. Genel Olarak.....	11
2. Ayırt Etme Gücüne Sahip Olma.....	12
3. Ergin Olma	13
4. Kısıtlı Olmama	14

İkinci Bölüm

ROMA HUKUKUNDA HAK VE FİİL EHLİYETİ KAVRAMLARI

I. GENEL OLARAK.....	15
II. IUS, PERSONA VE KİŞİ KAVRAMLARI.....	16
A. Ius Kavramı.....	16
B. Persona ve Kişi Kavramları.....	16
III. HAK EHLİYETİ KAVRAMI	18
A. Genel Olarak	18
B. Hak Ehliyetinin Şartları	19
1. Status Libertatis.....	19
2. Status Civitatis	20
3. Status Familiae.....	21
C. Hak Ehliyetini Daraltan Sebepler	22
1. Genel Olarak.....	22
2. Azatlılık (Libertinus)	22
3. Şerefsizlik (Infamia)	22
4. Din	23
5. Sınıflar	23
6. Cinsiyet.....	24
IV. FİİL EHLİYETİ KAVRAMI.....	25
A. Genel Olarak	25
B. Fiil Ehliyetini Daraltan Sebepler.....	26

1. Yaş	26
2. Akıl Hastalığı	28
3. Savurganlık	28
4. Cinsiyet	29
a. Kadının Fiil Ehliyetinin Daraltılması	29
b. Kadının Vesayet Altına Alınması	30

Üçüncü Bölüm

KADININ TOPLUMSAL YAPI İÇİNDEKİ YERİ VE BUNUN HAK VE FİİL EHLİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

I. ROMA HUKUKUNDA KADININ YERİNİ BELİRLEYEN TOPLUMSAL ETKENLER	33
A. Genel Olarak	33
B. Roma Aile Yapısı	34
1. Aile Kavramı	34
2. Hısımlık Ayrımına Göre Aile Türleri	35
a. Agnatio Hısımlığı	35
b. Cognatio Hısımlığı	37
3. Patria Potestas (Baba Hakimiyeti)	38
a. Genel Olarak	38
b. Patria Potestas'ın Kurulması	40
(1) Doğum	40
(2) Adoptio ve Adrogatio	40
c. Patria Potestas'ın Sona Ermesi	42
(1) Ölüm	42
(2) Hukuki İşlemler	42
d. Patria Potestas'ın İçeriği	43
(1) Aile Evlatları Üzerinde Patria Potestas ...	43
(2) Ailenin Malvarlığı Üzerinde Patria Potestas	44

4. Kadının Aile İçindeki Yeri	45
a. Roma Ailesinde Kız Çocukları	45
b. Manus.....	47
(1) Genel Olarak.....	47
(2) Manus'un Kurulması	48
(3) Manus'un Sona Ermesi.....	49
(4) Manus'un İçeriği.....	50
c. Roma Ailesinde Evli Kadın ve Mater Familias Kavramı	51
C. Roma'nın Siyasi Yapısı.....	55
D. Roma'nın Ekonomik Yapısı.....	56
E. Roma'nın Sosyal Yapısı	58
F. Roma'nın Dini Yapısı.....	60
II. KADININ HAK VE FİİL EHLİYETİ ÜZERİNE ESKİ HUKUK DÖNEMİ'NİN HUKUKİ DÜZENLEMELERİ	63
A. Genel Olarak	63
B. XII Levha Kanunları	64
C. Lex Oppia ve Lex Valeria Fundania	68
D. Lex Vocania	70

Dördüncü Bölüm

KLASİK HUKUK DÖNEMİ'NE GEÇİŞİN KADININ HAK VE FİİL EHLİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

I. KLASİK HUKUK DÖNEMİ'NE GEÇİŞİN ÖNEMİ VE TARİHÇESİ	73
A. Genel Olarak	73
B. Klasik Öncesi Hukuk Dönemi	74
C. Klasik Hukuk Dönemi	75

II. KADININ YERİNİ BELİRLEYEN TOPLUMSAL ETKENLERİN KLASİK HUKUK DÖNEMİ'NDE UĞRADIĞI DEĞİŞİMLER	76
A. Genel Olarak	76
B. Roma Aile Yapısındaki Değişimler.....	77
1. Genel Olarak.....	77
2. Manus'suz Evlilikler.....	80
3. Kadının Vesayet Altına Alınması ve Ius Liberorum	83
C. Roma'nın Siyasi Yapısındaki Değişimler	85
D. Roma'nın Ekonomik Yapısındaki Değişimler	86
E. Roma'nın Sosyal Yapısındaki Değişimler.....	87
F. Roma'nın Dini Yapısındaki Değişimler	89
III. KADININ HAK VE FİİL EHLİYETİ ÜZERİNE KLASİK HUKUK DÖNEMİ'NİN HUKUKİ DÜZENLEMELERİ	90
A. Genel Olarak	90
B. Kanunlar.....	91
1. Lex Iulia de Maritandis Ordinibus	91
2. Lex Iulia de Adulteriis Coercendis.....	93
3. Lex Papia Poppaea.....	96
4. Lex Claudia de Tutela Mulierum.....	97
C. Senatus Consultum'lar	97
1. Senatus Consultum Vellaeorum.....	97
2. Senatus Consultum Claudianum De Mulieris Quae De Servis Alieni Iungerint.....	99
3. Senatus Consultum Calvisianum.....	100
4. Senatus Consultum Tertullianum.....	100
5. Senatus Consultum Orphitianum.....	101
SONUÇ	103
KAYNAKÇA	109